

เทศน์อบรมฆราวาส

ณ ศาลาสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ

เมื่อค่ำวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำเร็จมรรคสำเร็จผลในขณะฟังธรรม

การฟังธรรมทางภาคปฏิบัติที่เราก็ได้มาเจอเอาโยมแม่ของเรา โยมแม่นี้แม้แต่นั่งหนังสือก็ไม่ได้ คนเก่าคนแก่ไม่ได้เรียนหนังสือ มาเรียนเอาตอนแก่ เพราะหนังสือนี้ฟังมีมารุ่นหลัง ๆ รุ่นเรานี่ ตามบ้านนอกบ้านนารุ่นเราเรียนหนังสือ ตั้งแต่นั้นไม่ได้เรียน ยิ่งคนเฒ่าคนแก่ไม่ได้หนังสือเลย โยมแม่ของเราไม่ได้หนังสือ ได้มาเห็นกันตอนที่เรามาเทศน์อบรมโยมแม่นี้ละ วันที่มีประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในวัดส่วนมากมักจะเป็นฝ่ายผู้หญิง เราก็ยกผลประโยชน์ให้ทางฝ่ายผู้หญิง เราก็บำเพ็ญปัญญาพระฝรั่งเข้าไป มีเทพก็เอาไปอัดกันที่นั่น และโยมแม่ก็มาฟังเทศน์ทุกวัน ๆ

มาตอนสุดท้ายตอนเพาพางมา อันนี้เทศน์นาน เทศน์ให้สมเหตุสมผลที่เขาตั้งใจมาหาเรา เขาเขียนจดหมายไปถึงเราที่แรกว่าเป็นโรคมะเร็งที่กระดูก กระดูกเอวหรืออะไร แล้วหมอเขาบอกด้วยว่าอย่างนานไม่เลยหกเดือนก็ตาย ทีนี้แกเคยเกี่ยวพันกันกับวัดมาก่อนแล้ว พอได้ทราบเรื่องราวจากหมอแล้วก็ไม่มีความหวังที่จะได้เป็นผลเป็นประโยชน์ในเวลาจะตาย นอกจากมุ่งใส่อรรถใส่ธรรมเท่านั้น แกก็เลยเขียนจดหมายไปหาเรา บอกคำทำนายของหมอว่าอย่างนานไม่เลยหกเดือน เขาว่าอย่างนั้น

ทีนี้ไม่มีที่ฟัง ก็หวังจะมาพักภาวนาที่วัดป่าบ้านตาด แกเขียนจดหมายมาหาเราก็ตอบไป พอตอบไป วันนั้นละแกได้รับจดหมายในตอนเย็น เตรียมของออกเวลานั้นเลย ในเย็นวันนั้น ตอนเข้าไปถึงวัด อ้าว จดหมายได้รับแล้วยัง ได้รับเมื่อเย็นวานนี้ พอได้รับจดหมายแล้วก็เตรียมออกเดินทางเลย นี่มาด้วยความตั้งใจจริง ๆ เพราะเราพูดเป็นขั้น ๆ ถ้ามาด้วยความตั้งใจจริง ๆ แล้วไปก็เป็นประโยชน์ เราว่าอย่างนั้น

ไปธรรมดาเหมือนคนทั้งหลายเขาไปในเวลาที่ดับขันของเราอย่างนี้ไม่เหมาะ ไปเสียเวลาเปล่า ๆ เราว่า ถ้าไปด้วยความเป็นผู้เข้าสู่สงครามความตายในการสู้ด้วยอรรถด้วยธรรมนั้นไปก็ไปได้ เราว่า พอแกได้รับจดหมายตอนเย็นแกก็มาเลย มาถึงเราก็จัดให้เลย กุฏิสองหลังแต่ก่อนมันยังว่างอยู่ หลังคุณหญิงก้อยหลังหนึ่ง แล้วหลังอุไร ห้วยธาร ว่างทั้งสองหลัง มากก็บอกให้เลือกเอาสองหลังนี้ แกก็เลือกเอาหลังคุณหญิงก้อยอยู่

ตั้งแต่นั้นมาเราเห็นความตั้งใจของเขาแล้วว่าเขามุ่งมาจริง ๆ เราก็มองไปเทศน์ให้ฟังทุกคืน ตั้งแต่เขามาถึงแล้วก็เทศน์ให้ฟังทุกคืน ๆ จนกระทั่งเขากลับดูเป็นเวลา ๓ เดือนกว่า เทศน์จะ ๙๐ กัณฑ์กว่าละมั้ง มีเทพอัดไว้หมดเลย เขาตั้งใจมาเราก็ตั่งใจเทศน์ให้ฟัง แล้วท่านปัญญาอัดเทพทุกวัน พอดีโยมแม่ก็มีโอกาสได้ฟังอรรถฟังธรรม ได้

หลักฐานจิตใจในเวลาที่คุณสอนคุณแพ เพราะตอนค่ำเราไปทุกวัน ๆ เทศน์จิตใจก็ลงได้ รวมได้เลย จนกระทั่งเวลาเขาจากไปแล้วโยมแม่ขอว่าถ้าวันไหนว่างก็อยากให้อาจารย์มาเทศน์สอนแม่ อบรมแม่บ้าง แม่รู้สึกว่าได้ผลมากตอนที่คุณแพพามาฟังเทศน์อบรมที่นี่ อาจารย์ได้มาเทศน์ให้ฟังทุกคืน ๆ แม่ได้รับประโยชน์มากมายทางด้านจิตใจ

เฉพาะเวลาเทศน์นี้รู้สึกจะไม่มีพลาด จิตใจลงสงบได้ทุกกัณฑ์ ๆ โดยไม่ต้องบังคับบัญชา ถ้าลำพังคนเดียวปฏิบัตินี้ นั่งจนหลังจะหักมันก็ไม่ลง จิตไม่รวม แต่พอได้ฟังเทศน์ที่อาจารย์มาสอนคุณแพพามาฟังนี้จิตฟังนี้สงบทุกคืนทุกกัณฑ์ ไม่เคยได้บังคับ พอเริ่มเทศน์จิตก็เริ่มจ่อและจิตสงบได้เลย นั่นละแม่ได้กำลังมาก ถึงจะไม่มีใครมาติดตามถ้าอาจารย์ว่างวันไหนก็นิมนต์เข้ามาเทศน์โปรดแม่บ้าง แม่จะได้มีกำลังสืบต่อ

นี่ละโยมแม่ได้กำลังใจตอนที่พามาไปวัดป่าบ้านตาด เราเทศน์ให้ฟังตั้ง ๓ เดือนกว่า โยมแม่ก็ได้กำลังใจตอนนั้นละ จนถึงขนาดที่ว่าพูดตรง ๆ ก็ตอนนั้นแม่กับลูกพูดกัน ว่าเทศน์อาจารย์ไม่เหมือนใครเทศน์ เทศน์อาจารย์นี้ดีทะล่อมเข้ามา ๆ เทศน์อื่น ๆ เทศน์ไปเล่านิทานนั้นนิทานนี้ จิตใจมันก็ไปข้างนอกเสีย ไม่เคยปรากฏว่าเข้าสู่ความสงบ แต่เวลาอาจารย์มาเทศน์ที่นี่มีแต่ดีเข้าไป ๆ จิตสงบได้ทุกกัณฑ์เลย พอเริ่มเทศน์จิตจ่อพอเทศน์ต่อไป ๆ ก็ธรรมเป็นเครื่องกล่อมใจ ใจก็สงบได้ดี ๆ ทุกกัณฑ์เลย ว่าอย่างนั้น

นี่ละอยู่โดยลำพังมันภาวนาไม่ได้เรื่อง นั่งจนหลังจะหักมันก็ไม่ลง แต่ฟังเทศน์อาจารย์ที่เทศน์ให้ฟังทุกครั้งเลยไม่มีพลาด จิตสงบ เพราะฉะนั้นเวลามีแขกคนมาก็ตาม ไม่มีมาก็ตามถ้าอาจารย์ว่างก็ขอนิมนต์มาเทศน์ให้แม่ฟังบ้าง แม่ได้ผลได้ประโยชน์มากมาย ว่าอย่างนั้น จากการฟังเทศน์ของอาจารย์ นั่นละเรื่องราว โยมแม่ก็พลอยได้ประโยชน์ในเวลานั้น เวลาจวนจะตายเราก็ไปถาม สรุปความลงเลยว่านี่โยมแม่จวนเข้ามาแล้วมองดูนี่จะไม่นานนะ เราว่าอย่างนั้น มองดูโยมแม่จะไม่นาน

เราไปยืนอยู่หน้ากุฏิ เราไม่เคยเข้าไปนั่งกุฏิโยมแม่ กุฏิกระต๊อบเล็ก ๆ นั้นแหละ ถึงเฉลี่ยข้างนอกเราก็ไม่เคยไปนั่ง ไปยืนอยู่ข้างหน้าถามเรื่องราวบ้าง ก็บอกว่าใจแม่นี้สงบผ่องใสเย็นสบายอยู่ ไม่มีหวั่นไหว ธาตุชั้นธจะจะเป็นอะไรแม่ก็ไม่วิตกวิจารณ์ บอกตรง ๆ เลย เราไปยืนฟัง แม่ไม่วิตกวิจารณ์กับเรื่องธาตุเรื่องชั้นธ จิตใจแม่ผ่องใสสว่างามอยู่ตลอดเวลา เท่านั้นเราก็ได้ความ พอมาอีกสองวันละมั้งโยมแม่ก็เสีย แน่ก็อย่างนั้น เราก็ไม่วิตกวิจารณ์กับโยมแม่ เพราะจิตใจผ่องใส มีความสว่างามตลอด ว่าอย่างนั้นนะ จิตใจได้หลักได้เกณฑ์แล้ว

นี่ละการฟังเทศน์ แล้วได้พูดถึงจะว่าชมเชยลูกของตัวก็พูดตามความจริง การฟังเทศน์อาจารย์ไม่เหมือนใครนะ อาจารย์เทศน์นี่ดีเข้ามาๆ แล้วกล่อมจิตเข้ามาให้สงบจึงสงบได้ตลอด ส่วนเทศน์ที่ท่านเทศน์ทั้งหลายในที่ต่างๆ จิตมันไม่เข้า มันออกไปข้างนอกเสีย แต่เทศน์อาจารย์นี่เทศน์ดีเข้ามาๆ จิตจึงสงบได้ทุกครั้งๆ เลย เพราะเราเทศน์ธรรมะภายในทางภาคปฏิบัติมันก็ต้องดีเข้ามาหาตัวเหตุ ตัวคิกตัวคะนอง ตัวอันธพาลมันอยู่ที่ใจ เมื่อดีเข้ามานี้อันธพาลมันหมอบ จิตใจก็สงบได้ นี่ละโยมแม่จึงได้กำลังใจในเวลาก่อนจะเสียไป ได้กำลังใจ

นี่ละการฟังเทศน์ คือเทศน์ภาคปฏิบัติมันกล่อมใจลง เช่นเดียวกับครั้งพุทธกาลที่ท่านแสดงธรรม พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแต่ละครั้งๆ ปรากฏว่าเทวบุตรเทวดามนุษย์มณาสสำเร็จมรรคผลนิพพานกันมากมายเป็นแสนๆ นู่นนะ ตามตำรับตำราท่านแสดงไว้ จะไม่ให้เป็นแสนๆ ได้อย่างไรก็ศาสดาองค์เอกคือตัวของพระไตรปิฎกอยู่ในพระทัยหมด การแสดงออกจะไม่มีคำว่าผิดว่าพลาดไปไหน เพราะศาสดาองค์เอกยกตัวพระไตรปิฎกในหลักธรรมชาติออกมาแสดง ผู้ฟังก็ได้รับผลเป็นที่พอใจ

หลังจากการฟังเทศน์แล้ว ปรากฏว่ามนุษย์มนา-เทวดาทั้งหลายได้สำเร็จมรรคผลนิพพานเป็นแสนๆ ในตำราบอกไว้ว่าเป็นแสนๆ ทั้งนี้เพราะพระพุทธเจ้าเองเทศน์ไม่ผิดไม่พลาด เทศน์อย่างถูกต้องแม่นยำ ผู้ฟังก็มุ่งต่ออรรถต่อธรรมอย่างแรงกล้า ผลก็ตอบรับกันให้เป็นที่ภูมิใจทั่วหน้ากัน นั่นละธรรมแท้เป็นอย่างนั้น แต่ก่อนเราก็ไม่ค่อยได้คิดอะไรมากนัก เรื่องที่ท่านแสดงไว้ว่าพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมจบลงนี้ บรรดามนุษย์-เทวดาทั้งหลายได้สำเร็จมรรคผลนิพพานเป็นจำนวนแสนๆ

แต่เวลาปฏิบัติเข้าไปฟังเทศน์หลวงปู่มั่นละซิ ย้อนกลับมายอมรับเลย เทศน์ของหลวงปู่มั่นคือธรรมล้วนๆ ออกมาจากใจที่บริสุทธิ์ ทรงมรรคผลนิพพานไว้แล้วอย่างสมบูรณ์ เทศน์ออกมาผู้ฟังก็ฟังด้วยความตั้งอกตั้งใจ มันก็รับกันได้สนิท คือผู้เทศน์ก็เทศน์เต็มไปด้วยเมตตา ผู้ฟังก็ฟังด้วยความสนใจต่อมรรคต่อผลจริงๆ เวลาท่านเทศน์นี้รู้สึกวากล่อมใจ จิตใจเบิกกว้างๆ ออกไปๆ

นี่เราได้ประจักษ์ ย่อมเชื่อที่ว่าพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแก่พุทธบริษัททั้งหลายสำเร็จมรรคผลนิพพานเป็นหมื่นเป็นแสน เราย่อมเชื่อที่หลวงปู่มั่นท่านเทศน์คือเอาตัวเราเป็นสักขีพยานเลยทีเดียว องค์อื่นที่มีความตั้งใจเช่นเดียวกันนี้ท่านจะต้องได้รับผลเช่นเดียวกับเรา ต่างชั้นต่างภูมิที่จะได้รับต่างๆ กัน แต่แน่ใจว่าได้รับผลในเวลาฟังเช่นเดียวกัน พอท่านเทศน์ไปคราวนี้จิตของเราอยู่ในขั้นนี้ๆ ท่านเทศน์มาถึงขั้นนี้จิตของเราจ่อ พอจ่อมาถึงนั้นท่านผ่านไปถึง จิตของเราขยับได้ๆ ไปเรื่อยๆ เทศน์วันนี้เป็นอย่างนี้ เทศน์วันหน้าขยับไปๆ

มันเลยคิดไปเรื่องอนาคตว่าผู้ที่สำเร็จนิพพานได้ ถ้าเป็นผู้เทศน์ประเภททรงมรรคทรงผลมาเทศน์ ผู้ฟังก็ฟังเพื่อทรงมรรคทรงผลแล้วอย่างไรก็ได้ เช่นเดียวกับครั้งพุทธกาลแม้ไม่มากก็ได้ นี้อยอมรับนะ แต่ก่อนท่านแสดงในครั้งพุทธกาลว่าอย่างนั้น ความเชื่อของเราก็ไม่ค่อยมากนัก แต่มาฟังเทศน์หลวงปู่มนัสนี้เชื่อทีเดียวว่าผู้สำเร็จมรรคสำเร็จผล หรือสำเร็จในอรรถธรรม สำเร็จประโยชน์จากการฟังนั้นได้ไม่สงสัยๆ

เราเองเป็นผู้ยืนยัน เทศน์ครั้งนี้จิตเป็นอย่างนี้ เทศน์ครั้งต่อไปจิตเป็นอย่างนั้น ค่อยเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ละเอียดเข้าไป ลำดับสูงขึ้นไปเรื่อยๆ ค่อยก้าวไปๆ เมื่อก้าวไม่หยุดไม่ถอยทำไม่จะไม่สำเร็จ ต้องสำเร็จได้ นี่ละเราเชื่อตรงนี้ เชื่อว่าพระพุทธเจ้าเทศน์บรรดาสัตว์ทั้งหลายได้รับมรรคผลนิพพานจำนวนมากมาย เพียงพ่อแม่ครูจารย์เทศน์เท่านั้น เราฟังองค์อื่นที่ไหนท่านก็จะเป็น เป็นแต่เพียงว่าท่านไม่ได้พูด เรานี้พูดอย่างนี้แหละว่าเป็นไปได้เรื่องสำเร็จมรรคสำเร็จผล เปลี่ยนขั้นเปลี่ยนภูมิ เปลี่ยนได้ในขณะฟังธรรม

เวลานี้กำลังภาวนาอยู่จุดนี้ จิตกำลังติดขัดอยู่ พอท่านเทศน์มาถึงจุดนั้นท่านพาผ่านไปๆ ซ้ำได้ๆ เป็นระยะๆ ก็เทศน์เรื่อยๆ มันก็ข้ามไปเรื่อยๆ ผ่านไปได้เรื่อยๆ ต่อไปมันก็สำเร็จได้เอง นี่ละยอมรับตรงนี้ การเทศน์ด้วยความรู้จริงเห็นจริง ดังพ่อแม่ครูอาจารย์มันเทศน์เรียกว่าอันดับหนึ่งในสมัยปัจจุบัน จอมปราชญ์สมัยปัจจุบันอันดับหนึ่ง ท่านเทศน์ไม่มีคลาดเคลื่อนเลย ถอดออกมาจากหัวใจที่ทรงมรรคทรงผลล้วนๆ ผู้ฟังก็ตั้งหน้าตั้งตามาฟังเพื่ออรรถเพื่อธรรมอย่างแท้จริงแล้ว ได้สำเร็จผล เราประจักษ์ในหัวใจของเราๆ

ท่านเทศน์แต่ละครั้งๆ จิตมันจะค่อยเปลี่ยนของมันไปเรื่อยๆ บางทีเปลี่ยนอย่างชัดเจนในขณะที่ฟังเทศน์ คราวนี้เทศน์และเทศน์คราวหน้าเทศน์อยู่เรื่อยๆ มันก็ได้ยินได้ฟัง ชัดกล่าไปเรื่อย เลื่อนฐานะของจิตขึ้นไปเรื่อยๆ นี่ละแนใจว่าสำเร็จมรรคผลได้ไม่สงสัย ผู้เทศน์เทศน์ด้วยความสัตย์ความจริง ด้วยความถูกต้องแม่นยำ ไม่ได้เทศน์แบบสุมสี่สุมห้า ผู้ฟังก็สักแต่ว่าฟัง ถ้าเป็นอย่างนั้นผลประโยชน์ไม่ค้อมี

ถ้าเทศน์อย่างหลวงปู่มนัสนี้ แล้วผู้ฟังก็เป็นผู้มุ่งมั่นต่อมรรคผลนิพพานด้วยกันแนใจว่าต้องได้เป็นขั้นเป็นภูมิ ไม่ขั้นมรรคขั้นผลก็ขั้นอรรถขั้นธรรมมีต่างๆ กันไปโดยลำดับ ต้องเลื่อนขั้นขึ้นไปเรื่อยๆ นี่ละธรรมแท้เป็นอย่างนั้น เทศน์ไปใจมันมีความสว่างไสว มีความดูดดื่ม ถึงวันเวลาที่ท่านจะแสดงธรรมดูพระทั้งหลายส่วนมากไม่ค้อมีเณรละ มีแต่พระล้วนๆ มาจากสำนักต่างๆ ๔ กิโบบ้าง ๕ กิโบล หรือ ๑๐ กิโบลก็มี

ท่านบุกป่ามานะกลางคืน พอตอนเย็นๆ ท่านก็มาแล้ว เพราะรู้แล้วว่าค่าวันนี้จะเทศน์ ท่านจะประชุมเทศน์ กำหนดกันไว้ว่าประมาณ ๗ วัน คืออาทิตย์ละหน หรือ ๑๐

วันบ้าง อาทิตย์หนึ่งบ้าง นั่นละพระท่านทราบกำหนดเวลาของท่านที่จะเทศน์ วันเวลา ท่านทราบแล้วท่านก็มา ต่างองค์ต่างกระหึ่มยิ้มย่องเหมือนกับลูกกำลังหิวนม มองเห็น แม่ที่วิ่งใส่เลย อันนี้ก็เหมือนกันพระกำลังหิวบรรดหิวธรรม พอเห็นครูบาอาจารย์นี้ เหมือนเด็กหิวนมวิ่งใส่แม่นั้นแหละ มีความกระหึ่มยิ้มย่อง

พอท่านเทศน์นี่พระนั่งเต็มไปหมด ไม่ปรากฏเลยว่ามีเสียงพระเสียงเณรที่มาตั้ง ตรงนั้นตรงนี้อะไรให้ไม่สงบไม่มี เหมือนไม่มีคน นั่งเต็มอยู่ ท่านเริ่มเทศน์ ส่วนมาก ท่านจะเทศน์แต่ขั้นสมาธิไป ขั้นศีลนั้นต่างองค์ต่างรักสงวนเต็มที่แล้วจะไม่มีต่างพร้อย ขาดทะเลาะอะไรเลย มีแต่ทางด้านธรรมะล้วนๆ เช่นสมณะความสงบ สมาธิ ปัญญา ท่านเทศน์ตั้งแต่ขั้นนี้ขึ้นไป เวลาท่านเทศน์นี้จิตใจสงบ พระเต็มวัดเหมือนไม่มีคน เงียบ เพราะอยู่ที่นั่นไม่มีประชาชนเข้าไปเกี่ยวข้องเลย จะมีมากมีน้อยเพียงไรก็มีแต่พระ ล้วนๆ มาจากที่นั่นที่นี่ ตั้งสำนักห่างจากหนองผือประมาณ ๔ กิโลเมตร ๕ กิโลเมตร หรือ ๑๐ กิโลเมตร ท่านยังอุตสาหุ่มาณะ มาอย่างมืดดำกลางคืน ท่านจุดไฟมา มากกลางคืน ฟังเทศน์แล้วกว่าจะถึงวัดดู ๔ ทุ่มนั่นละ จะถึงเวลาไหนก็ตาม มาเต็มด้าเต็มหัวใจแล้ว กลับไปก็ได้ความอบอุ่นภายในจิตใจทั่วหน้ากัน

นี่ละท่านแสดงธรรม พ่อแม่ครูจารย์แสดงธรรมนี้แสดงด้วยความแม่นยำ หา ความสงสัยไม่ได้ ผู้ฟังนี้รู้สึกว่กระหึ่มยิ้มย่องพอกพอใจทั่วหน้ากัน เพราะมาด้วยความตั้งใจเหมือนกัน นี่ละในครั้งนี่เราก็เห็นได้อย่างชัดๆ ถือองค์พ่อแม่ครูจารย์นั้น เป็นองค์ประกันเรื่องมรรคผลนิพพาน ในการแสดงออก แสดงออกตั้งแต่เรื่องมรรค เรื่องผลที่ท่านทรงไว้แล้วทั้งนั้น ผู้ฟังก็เอบอ้มเต็มอกเต็มใจ กระหึ่มยิ้มย่องทั่วหน้ากัน เห็นได้อย่างชัดๆ เหมือนหนึ่งว่านิพพานอยู่ชั่วเอี่ยมๆ ของผู้ปฏิบัติทั้งหลาย เวลาแสดงธรรมเหมือนท่านเปิดประตูนิพพานให้ ต่างองค์ต่างฟัง เงียบ เหมือนไม่มีคน

เวลาจบธรรมแล้วองค์ไหนก็มีแต่ความกระหึ่มยิ้มย่อง แล้วกลับไปสำนักถิ่นฐานของตน สำนักนั้นสำนักนี้ท่านก็ไป ผู้ที่อยู่ในวัดก็เป็นอันว่าอยู่ ผู้ที่อยู่นอกวัดก็ต้องไปตามสถานที่ของท่าน ท่านอุตสาหุ่อย่างนั้นแหละ ถ้าวันปาฏิโมกข์แล้วตอนบ้ายโมง ท่านจะเริ่มลงปาฏิโมกข์ อันนั้นฟังได้ทั่วหน้ากัน มาจากสำนักต่างๆ พอฟังปาฏิโมกข์จบลงแล้วนั้นแหละท่านจะแสดงธรรมให้ฟังเต็มเม็ดเต็มหน่วยทุกครั้งในวันอุโบสถ ผู้มาฟังก็ได้ฟัง ๑๕ วันได้ฟังธรรมท่านเต็มเม็ดเต็มหน่วยครั้งหนึ่งๆ ตลอดไป

จึงรู้สึกว่พระเณรมั่นแฉ่มแจ่มใส พอกพอใจ อยู่ด้วยความหวัง ว่าอย่างนั้น เถอะ เต็มตื่นในหัวใจ ไม่ใช่อยู่ด้วยความว่าเหว่ ท่านอยู่ด้วยความมีหลักมีเกณฑ์คือมีครู มีอาจารย์ มีธรรมมีธรรมเป็นเครื่องเกาะเครื่องยึด จิตใจย่อมมีความอบอุ่น เวลามาทฟังเทศน์ก็มาด้วยความยิ้มแฉ่มแจ่มใส ด้วยความพอกพอใจ ครั้นมาฟังแล้วก็กลับไปด้วย

ความเอิบอิ่มในอรรถในธรรม อย่างนี้ตลอดมาพ่อแม่ครูจารย์มั่นเทศน์ เทศน์นี้จะไม่มีข้อข้องใจสงสัยตรงไหน

คำว่าเห็นจะนี้ไม่เคยปรากฏในพ่อแม่ครูจารย์มั่นที่เทศน์ว่าการเลย เห็นจะเป็นอย่างนั้น หรือว่าควรจะเป็นอย่างนั้น ไม่มี มีแต่ต้องเป็นอย่างนั้น ต้องอย่างนี้ เด็ดขาดๆ ด้วยความแน่ใจของท่านที่แสดงธรรมออกมา ผู้ฟังก็แน่ใจ รับอรรถรับธรรมไปด้วยความเต็มใจ ตายใจ เวลาท่านอยู่ที่นั่น โอ้ พระเณรนี้เหมือนว่าอยู่ในตลาดแห่งมรรคผลนิพพาน วัดป่าหนองผือเหมือนตลาดกลาง พระเณรมาในที่ต่างๆ มาเต็มในวัดหนองผือ เรียกว่าเหมือนตลาดแห่งมรรคผลนิพพานนั่นแหละ

ฟังเทศน์นี้ประหนึ่งว่าครึ่งพุทธกาลทีเดียว การเทศน์ไม่ได้ผิดแปลกกันเลย เทศน์แต่เรื่องมรรคเรื่องผลล้วนๆ ฟังแล้วผู้ฟังดูดดื่มภายในใจเต็มเม็ดเต็มหน่วย เราพอใจมากจึงระลึกได้ไม่ลืม เวลาพ่อแม่ครูจารย์มั่นยังอยู่เหมือนว่ามีตลาดแห่งมรรคผลนิพพานอยู่ในสถานที่ท่านพักอยู่เลย เออ.ใครจะจับจ่ายอะไรแลกเปลี่ยนเรื่องอรรถเรื่องธรรมจากกันและกันในเวลาเข้ามาชุมนุมกันอย่างนั้น ก็ได้รับเต็มเม็ดเต็มหน่วยจากฟังเทศน์ของครูบาอาจารย์จบลงไปแล้ว ได้ข้ออรรถข้อธรรมจากการสนทนาซึ่งกันและกัน

เรียกว่าเป็นตลาดแห่งมรรคผลนิพพาน ฟังแล้วไม่จิตจางนะเรา พ่อแม่ครูจารย์นี้เป็นเจ้าของตลาดแห่งมรรคผลนิพพานอย่างสมบูรณ์แบบ เทศน์ว่าการออกมาบรรดาผู้ได้ยินได้ฟังทั้งหลาย ก็มาแลกเปลี่ยนความรู้ความเห็นในอรรถในธรรม จากเพื่อนฝูงด้วยกันด้วย จากอรรถจากธรรมที่ท่านแสดงธรรมให้ฟังโดยตรงบ้าง รู้สึกว่าผู้ฟังมีความขี้มึนแจ่มใสทั่วหน้ากัน ไม่ลืม สมัยนั้นพระเณรมากอยู่นะ เฉพาะหนองผือท่านจะรับได้เพียงดูจะไม่เลย ๓๖ อย่างมากจะประมาณ ๓๖ องค์ แต่พระนั้นมากมาย เพราะอยู่ต่างสำนัก ห่างกันสำนักละ ๓ กิโลเมตร ๔ กิโลเมตร ๕ กิโลเมตร หรือ ๑๐ กิโลเมตรก็มี ท่านมาฟังตอนบ่าย มีอยู่ทั่วๆ ไปแถวนั้น รื่นเริงด้วยอรรถด้วยธรรม

นี่ละครูบาอาจารย์ผู้เป็นอรรถเป็นธรรม ผู้ครองอรรถครองธรรมอยู่ที่ไหนเย็นไปหมด ผู้ฟังก็รู้สึกมีความอบอุ่น มีครูมีอาจารย์คอยแนะนำสั่งสอน นี่ละเรื่องอรรถเรื่องธรรมเข้าสู่ใจเป็นความเย็นที่สุดเลย ไม่มีสิ่งใดที่จะเย็นที่จะฟังเป็นฟังตายและให้ได้รับความอบอุ่นมากกว่าธรรมกับใจเข้าสู่กัน หรือบุญกุศลเข้าสู่ใจ ธรรมกับบุญกับกุศลเข้าเป็นอันเดียวกันนั่นแหละ ผู้ได้สร้างความดีงามไว้ใส่ตนก็เป็นผู้มีความอบอุ่นภายนอกก็ไม่ร้อนใจ เพราะสมบัติเงินทองข้าวของก็พอใช้พอสอย พอจับพอจ่าย ทั้งท่านทั้งเราทั่วๆ ไป ไม่อดอยากขาดแคลน

ส่วนมากมักขาดแคลนทางด้านอรรถด้านธรรม แต่ผู้มีความสนใจในอรรถในธรรมแล้วก็สนใจทางธรรมไปพร้อมๆ กัน ผู้ที่นั่นเรียกว่าเย็น อยู่ในโลกนี้ก็ชุ่มเย็น ท่าน

ว่า อิธ นนุทติ อยู่ในโลกรนี้ก็ชุ่มเย็นภายในจิตใจ เปจจ นนุทติ ละโลกนี้ไปแล้วก็ไปรีนเริงบันเทิงในโลกหน้า มีแดนสวรรค์เป็นสำคัญ สำหรับคนมีบุญเป็นอย่างนั้น จิตใจก็ได้รับความอบอุ่น ภายนอกเป็นที่พึ่งของร่างกาย สมบัติเงินทองข้าวของ อาหารการบริโภคที่เกี่ยวข้องกับด้านวัตถุคือร่างกาย สิ่งเหล่านั้นก็มาหมุนกันกับทางด้านร่างกาย ให้มีชีวิตชีวา

พวจิตใจนี้บำเพ็ญความดีงามทั้งหลายเข้าไป ทางด้านจิตใจจิตก็ได้รับบรรณาธิกรรม รับความดีงามเข้าสู่ใจ จึงเป็นความรื่นเริง อยู่โลกรนี้ก็ไม่ร้อนใจเสียใจ ไปโลกหน้าก็รื่นเริงบันเทิง เพราะความเป็นผู้มีบุญมีกุศลพร้อมแล้ว ทางร่างกายมีสิ่งหล่อเลี้ยง อัดภาพร่างกายไม่อดอยากขาดแคลน ภายในก็มีศีลมีธรรม มีบุญมีกุศล เรียกว่าเป็นคู่กัน กับการรักษาธาตุขันธ์ บำรุงธาตุขันธ์ บำรุงจิตใจด้วยศีลด้วยธรรม ด้วยความดีงาม บำรุงธาตุขันธ์ด้วยอาหารการบริโภคความเป็นอยู่ปุวย มีความสมบูรณ์พูนผลไปตามๆ กัน อย่างนี้เรียกว่าหายาก

อย่างหนึ่งของไม่มีจะไปทำบุญให้ทาน ก็เป็นทางออกของกิเลสที่ลากคนซึ่งหลง อยู่แล้วให้หลงไปตามได้ สุดท้ายไม่มีโอกาสจะทำบุญให้ทานกับเขา ทั้งๆ ที่การทำบุญให้ทานไม่จำเป็นจะต้องเอาเศรษฐกิจมานำหน้านะ เรามีอย่างไรเราก็กินอย่างนั้นทานอย่างนั้น สละไปอย่างนั้น ศีลธรรมก็มีอยู่ในหัวใจทุกคนที่ตั้งใจประพฤติปฏิบัติ ก็ได้ศีลได้ธรรมคุณงามความดีไปเช่นเดียวกันหมดนั่นแหละ ถ้าไม่ให้กิเลสมาหาทางออกหลอกเจ้าของให้จมไปจนเสียเวล่ำเวลาตายเปล่าๆ เท่านั้น คนเราก็ได้ด้วยกันนั้นแหละเรื่องความดีงาม

เพราะฉะนั้นทุกๆ คนขอให้พากันตัดดวงเอาความดีงาม สมบัติเงินทองข้าวของ อาหารปัจจัยเราไม่อดอยากขาดแคลน เมืองไทยเป็นเมืองอยู่ข้าวอยู่น้ำพออาศัยกันได้ เราไม่มีเขามิ พออาศัยเลี้ยงดูกันได้ เฉลี่ยเผื่อแผ่กันไป ส่วนบุญส่วนกุศลก็ให้ต่างคนต่าง เสาะแสวงหาความดีงามใส่ตน การให้ทานเป็นคู่เคียงของลูกชาวพุทธ การรักษาศีลเป็นคู่เคียงของลูกชาวพุทธ แล้วการภาวนายังเป็นสิ่งที่เลิศเลอมาก เป็นแก่นของลูกชาวพุทธ

คือจิตตภาวนาทำจิตให้สงบเย็นใจ จิตใจจะติดต่อกับบรรณาธิกรรม ธรรมกับใจ เกี่ยวข้องกันแล้วเป็นเครื่องติดต่อกับความดีงามทั้งหลายเข้าสู่ตนๆ เวลาตายแล้วไม่ต้องพูดว่าโลกอยู่ที่ไหน สวรรค์อยู่ที่ไหน พรหมโลก-นิพพานอยู่ที่ไหน บุญจะไม่พาคนไปทางผิดพลาด ไปตกนรกอเวจีไม่เคยมี ในพระพุทธรูปเจ้าพระองค์ใดที่มาสอนโลกให้สร้าง ความดีละความชั่ว แต่เราสร้างความดีละความชั่วแล้วไปตกนรกอย่างนี้ไม่เคยมี มีแต่เป็นไปตามคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงแสดงแล้วทั้งนั้นแหละ

ให้พากันตั้งอกตั้งใจ พวกเราที่อยู่ร่วมกันนี้ตายด้วยกันทุกผู้ทุกนาม นั่งอยู่นี้ แม้แต่ผู้เทศน์อยู่เวลานี้ก็ยังไม่ตาย หลังจากนั้นเอาแน่ไม่ได้ ตายได้ด้วยกัน การตายตาย ได้ด้วยกันทุกคน แต่การสร้างความดีทำให้หนาแน่นมั่นคงเข้าสู่ใจเจ้าของเสมอ ด้วยความไม่ประมาทอนใจ แล้วความสุขความเจริญสมบัติภายในคือบุญคือกุศล หรือธรรมก็เป็นสมบัติติดเนื้อติดตัวของเราไป สมบัติทางภายนอกเงินทองข้าวของก็ปล่อยไว้ตามสภาพของเขา ให้ไปกับร่างกายที่มันสิ้นสภาพไปแล้วให้ไป แต่จิตใจกับบุญกุศล มีความเกี่ยวเนื่องกันตลอดไปนี้ขอให้สั่งสมความดีอันนี้ให้ดี

อันนี้จะเป็นคู่พึ่งเป็นพึ่งตายโลกไหน ๆ ก็คือบุญคือกุศลนี้จะพาเราไปให้แคล้วคลาดปลอดภัยเรื่อย ๆ ไป ส่วนบาปกรรมนั้นเป็นภัย ใครสร้างก็สร้างภัยใส่ตัวเอง สร้างมากสร้างน้อยสร้างภัยสร้างกรรมไม่ดีใส่ตัวเองเรียกว่าสร้างทุกข์ให้ตัวเอง อย่าพากันสร้าง ให้พากันละเว้น ๆ ส่วนความดีงามให้พากันตะเกียกตะกายอุตสาหะพยายาม บรรดาท่านผู้ได้พ้นจากทุกข์ไปโดยลำดับ หรือไปเสวยทิพพสมบัติอยู่ในแดนสวรรค์ พรหมโลกล้วนแล้วแต่ท่านผู้ตะเกียกตะกาย ไม่ใช่สุขเอาเผากินเฉย ๆ ท่านอุตสาหะพยายาม ผลที่ได้รับก็คือเสวยทิพพสมบัติตามอำนาจแห่งกรรมของตนที่สร้างมามากน้อยนั้นแล

จึงพากันตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติอบรมจิตใจของตน ซึ่งเป็นของไม่ตายนี้ให้เจริญรุ่งเรืองด้วยอรรถด้วยธรรมจะนำเราไปสู่สุคติโลกสวรรค์ ถ้ามากกว่านั้นก็ถึงนิพพานได้ การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่ธาตุแก่ชั้นร์ แก่กาลเวลา ขอความสวัสดีจงมีแก่บรรดาพี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

และสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*

และเครือข่ายทั่วประเทศ